

SANT MAGÍ O SANT ANTONI?

Josep Mas Segura

Al reportatge publicat a *La Veu de la Segarra*, el 27 d'octubre de 2000, amb el títol: "Les pintures de l'església de Vergós Guerrejat, un valor artístic desconegut a la comarca", Mn. Eduard Ribera ens explica amb detall les pintures murals, que hi ha a l'altar Major i a l'altar del Roser de l'església de Santa Magdalena de Vergós.

A l'explicar-nos la composició del mural del Roser, Mn. Eduard ens diu:

"Hi ha un nínxol al mig, on es deuria ubicar una Mare de Déu del Roser i que ara està buit. Les figures dels sants l'envolten, també de forma simètrica. El sant que es representa amb més claredat de tots és el de dalt, a l'esquerra, perquè porta la Creu en forma d'aspa, és Sant Andreu; a la dreta hi ha una Santa que porta una palma a les mans, el que vol dir que també va ser màrtir i a l'altra mà hi duu una graella, dedueixo que és Santa Fe, perquè va ser turmentada en una graella al foc. A dalt, al mig, hi ha representat un frare amb bastó i no té cap més símbol que un llibre. Potser Sant Antoni, com a ermità que va escriure. Podria també ser Sant Magí, però no tinc prou elements de lectura per arribar a conclusions.

A baix a dreta i esquerra hi ha dos sants. Tots dos porten bàcul. El de la dreta és curiós perquè és una dona, per tant es tracta d'una abadessa, però tampoc tinc gaires referències més. Pel llibre que porta a les mans podria ser Santa Teresa, el colom podria representar les seves experiències místiques de contacte amb Déu. El frare porta el llibre obert i les lletres diuen: Escolta fill els preceptes. Vist de prop es veu que té un sarró a terra i porta el cap pelat que és el símbol dels frares mendicants, això lligaria

Pintura mural a l'església de Vergós Guerrejat (Fotografia Gómez Grau).

amb el sarró per anar pels camins demanant caritat. El llibre i el bàcul del fundador seria dels dominics, lligat amb el rosari que és la seva devoció, per tant aquest podria ser Sant Domènec. No hi ha cap inscripció. Ho dedueixo partint del tipus d'hàbit, el cap, pelat en forma de corona,

el llibre i el sarró de mendicar.”

Unes consideracions:

- Al llibre Sant i Mites de Catalunya, volum II, escrit pel Sr. Lluís Grifell i Pons i publicat l'any 1995 per Edicions Raima, S.L., al Sr. Grifell ens diu: *“Magí fou, sense saber-ho, un imitador del primer anacoreta de la història, l'egipci Antoni (any 270), ja que com ell curava les malalties del cos i de l'ànima, com ell es retirà al desert per portar una vida de sacrifici i de pregària i, com ell també, difongué la doctrina de Jesucrist fins a la mort”*.

Detall de la pintura anterior

- El res del rosari fou estructurat per Santo Domingo de Guzmán al segle XIII. Els pares dominics en foren els propagadors, sobretot amb el culte i confraria de la Mare de Déu del Roser. Aquesta devoció va ser molt popular a tota la cristiandat i molt en particular als països catalans. (*Gran Enciclopèdia Catalana*).

- L'any 1603 els dominics es van fer càrrec del Santuari de la Brufaganya. Prop d'aquest Santuari, entre altres, hi havia l'ermita de la Mare de Déu del Roser, erigida l'any 1570 per la confraria del Sant Rosari. Els dominics, canviaren la invocació de la Mare de Déu del Roser amb la de la Salut, que era venerada en una capella de l'església, el motiu d'aquest canvi fou degut a què la confraria del Roser, segons la butlla d'autorització, no devia erigir-se en l'ermita sinó en l'església del Santuari. (*Història Compendiada del Santuari de Sant Magí*, Sanç Capdevila, Pvre. Montblanc, 1924).

Coincidències i diferències en la representació a les imatges:

- S'acostuma a representar a Sant Antoni amb hàbit, en una mà un gaiato, a l'altra un llibre i al seu costat un porquet.

- Sant Magí, també, és representat amb hàbit, en una mà el gaiato, a l'altra mà: un llibre, un rosari, una palma, ..., segons l'imatger, gairebé sempre al seu costat, uns raigs o un doll d'aigua.

- Hi ha imatges que per canviar-les d'advocació, només caldria substituir la simbologia del porquet per la de l'aigua.

- Les imatges de Sant Antoni no porten mai la palma, símbol de martiri, ja que segons la tradició va viure fins als 105 anys.

- No acostumen a portar els rosaris, ja que el seu rés no fou promogut fins segles després de la seva mort. El que porten moltes imatges és un rest molt semblant a un rosari, els grans que hi ha enfilats no estan separats de deu en deu com ho estan en un rosari, tot i que serveixen pel mateix: comptar.

Relació o dependència dominica:

- Encunyació de medalles. Es troben medalles antigues amb la imatge de Sant Magí en una banda i a l'altra la Mare de Déu del Roser, Sant Domènec, Sant Ramon, etc.

- A Cervera, el 1495, els paraires i drapers es separen de la Confraria de Sant Llorenç i funden la Confraria del Roser, prenent com a patronatge

Nostra Senyora del Roser i encarregant-se de les obligacions culturals de la capella del Roser de l'esglèsia de Sant Domènec. (*Miscel·lània Cerverina IV*. "Aportació a l'estudi d'algunes confraries del Roser a la Segarra". Ramon Miró Baldrich).

- A Vergós a mitjans del segle XVIII es reimplantà la confraria del Roser, amb aprovació del bisbe i estreta relació amb els frares dominicans o predicadors de Cervera. (*Miscel·lània Cerverina IV*. "Aportació a l'estudi d'algunes confraries del Roser a la Segarra". Ramon Miró Baldrich).

- A Santa Fe, també hi ha la confraria del Roser. Una de les santes del mural descrites per Mn. Eduard, és precisament Santa Fe.

En fi, hi ha bastants elements que inviten a pensar que es tracta d'una representació de Sant Magí, caldria que els historiadors ens donéssin el seu parer, de moment, quedem-nos amb el dubte i amb la satisfacció que al voltant d'aquests dos sants s'hi han mantingut unes festes ben singulars, on els protagonistes en són els animals de tir. Sant Antoni n'és el seu patró i encara avui a molts pobles i ciutats s'organitzen uns vistosos Tres Tombs. Els mateixos animals de tir són, també, un dels elements protagonistes de la festa de Sant Magí.